

HS BREV TILL HA

1927

3.1.	1 s.	3.7.	1 s.
6.1.	1 s.	19.7.	1 s.
7.1.	1 s.	21.7.	2 s.
14.1.	1 s.	12.8.	1 s.
18.1.	1 s.	14.8.	1 s.
19.1.	1 s.	15.8.	1 s.
31.1.	1 s.	3.9.	1 s.
9.2.	1 s.	14.9.	1 s.
11.2.	1 s.	20.9.	1 s.
22.2.	1 s.	29.9.	1 s.
26.2.	1 s.	1.10.	1 s.
12.3.	1 s.	5.10.	2 s.
26.3.	2 s.	20.10.	1 s.
18.4.	1 s.	24.10.	1 s.
25.4.	1 s.	2.11.	1 s.
28.4.	1 s.	4.11.	1 s.
? 4/5.	1 s.	12.11.	1 s.
1.5.	1 s.	18.11.	1 s.
9.5.	3 s.	10.12.	1 s.
21.5.	1 s.	17.12.	1 s.
30.5.	1 s.	19.12.	1 s.
9.6.	1 s.	21.12.	1 s.
21.6.	1 s.		

3/1 -27

[Följande anmärkningar skrivna på en kupong:]

Tycker mycket, mycket om Arosenius' hustru, stående. Och om katalonierna för deras höga tidlighet, stränghet. Lautrec är lätt, jag tycker om huvuden av honom

H.

Einar,

Nu hoppas jag allt är bra däruppe - att det nya året börjat ljusst och varmt! Att Tyra och barnen ha det gott, och främst du - är det fult sagt? Ni ha det alla tillsammans, huru det än är!

Du har sänt mig så mycket vackert tack! Jag har läst 'Don Juan av Labraz', det är en stark bok med något högt idealiskt, allt blir bara fond för några ord av Juan - där är inte många ord av honom. Men det är allt det jag drömt, allt det som slutar i befrielse, vid tiggargaststaven. Så har jag drömt - och så som han säger "i städerna prata de bort ens egna tankar, i ensamheten komma de tillbaka" -- och 'han känner människorna' ty de ha alla slitit ett stycke ur hans hjärta. Är det glädje eller sorg så är det ett stycke av ens hjärta. Han var blind. Det är en ateistisk bok.

Och jag önskar mig den enklaste barnatro. Men det är en stark spansk bild bakom honom. När vill du läsa den, säg?

Det var roligt se l'Art vivant - men jag har sett en stark Van Dongen en gång, och det här är inte stark. Det var en gammal herre mellan två unga flickor vid ett bord.

Och medan man tänker som Juan räknar man bokslut och skall deklarerera, så litet följer man sitt hjärtas innersta - man kastar sig ej ut på en kall hal väg, och förgås - man får, här, ej sitta vid väggkanten och räcka fram sin hand då buras man in. Tänk, Einar, då skulle man se människorna sådana de är (x). Ann-Marie var här några ögonblick och hon förstod en sak, det om "kaffehandeln" - "ja, sade hon, 'och man skulle se ett nytt ansigte var gång någon kom in.'" Det är längtan att se ansigten - man kan ej gå ut och ser intet.

Du har längtan till staden - detsamma. Men du kan (kunde) leva för naturen, jag bara för människor.

Så trött har man varit att just ingen tanke funnits i ens huvud efter denna jul, en natt mycket sjuk. Nu börja målartankar ändå dyka upp ibland - och bara nu alla främmande ha varit här så ser man på tavlan - De väntas - och ge återbud, lova komma sednare - med det har tiden gått sedan jul, och det är inte riktig vila -

Fortsätter jag med modellen när de komma så är de sårade - skickar jag bort modellen så är den sårad och kommer aldrig mer - en förstörd tavla, - jag måste uppskjuta.

Ja, jag sade ju ren att det kommit påökning till mammas - min fars - pension, så roligt - och ledsamt hon ej är här och får glädjen.

Vet du, man är så yr av os, det måste eldas, är ofta kallt. Vad skall du icke ha!

Ja, jag har sett på Cézanne och läst Juan, och läst först en bok frk. Torckell skall ha.

Huru har Magnus det nu när han är ledig - vet ej. Hanna mister sin plats i juni, Stenman skall sluta konsthandlen |sic!| intet köps - men Hanna har privatarbete. Det tros Lydecken skall sluta med. Jag tänker nu hålla tavlor. Hav det gott och bra, så är det en ljus punkt i mitt liv.

Helene

(x) men gud bevara en för det man inte KAN - jag är snål i stället

7/1 -27 (postkort)

E.

Tack, i dag ett brev med julstämning, Répasseuse och Modiato - Jag var glad över brevet - Ni ha det bra. Här ljusnar då med - och nu ser solen in - Hur kunde du skiljas från bilderna? jag tycker så om dem, men nog var det synd. Jag har ju fått så mycket redan. All misstämning i höst har berott på nya sjukdomssymptom och modellbrist. Ofta är jag så nöjd Tänk inte på mig med "gott", det behövs alls ej. l'A. är beställd åt dig för 1927, och jag är glad att få se den par dar, först. Hjärtliga hälsn. H.

14/1 -27

Einar,

Skriver några ord, för jag har ont i halsen, är dödstrött, och vet ej vad det blir. Grannen, forstmästarn, fördes till sjukhus i går -

Tack för ditt brev - nog ha många det svårare än jag - där i ödemarken, och sjuka!

I dag från Stenman ett brev, han önskar teckningar, hur flyktiga som helst, till en sådan utställning - jag sände bottenskräpet, han får välja. Dr. C. fick nyss allt skräp som fanns kvar - dr. Oravala en litet bättre, till gott stort pris.

Så frågar Stenman om jag vill göra en mindre kopia, eller bara huvudet, av 'Arbeterskan' - jag vill, dagar utan modell.

Måtte du stå ut med livet där - nog är ödemarken ljuvlig - redan i brev. Men så behöver jag människor!

Och driver dem bort för att få helst litet ro, i dag Måns för att få laga Stenmans paket, innan kraften gått.

Och det blir väl en 'splendid isolation', det finns ju intet annat när man nu 11 veckor suttit och väntat främmande, och de alltid skjuta upp besöket Och sen finns det intet arbete när det frågas efter ---

Har rökt med enris. Orkar ej läsa nu. Hjärtlig hälsning

Helene

Har läst Balzac's "Krossade illusioner." Ung man som kommer fram genom damers protektion.

13/1 (1927)

Einar,

Tack för dina brev och allt om konst - vad hade jag utan dig?, inte en tanke, ty allt drager därifrån.

Men tro inte allt vad jag sagt om den tjänande systemen är tillgjordhet - det är en ständigt inneboende längtan som jag inte följer ty jag kan inte gå från det jag följt ett helt liv. Och det finns nog kärlek till konst - jag tycker bara inte om att tala om den.

Tro ändå inte att "alla kan tjäna" - högst få kan.

Nu har jag haft nöje av "Hustrun" och andra, och ännu mer nästan av den A. som kom just! har frässat i den och funnit vägar jag trevat efter. Kan inte sända den än i dag.

Men oh, jag tog mod och skrev till vännerna att när jag väntat den ena 5, den andra 3 veckor, utan att ta modell, kan jag inte mer utan börjar nu måla. De är nog sårade - och samma dag kom bud att Måns fått ett 2 veckors vikariat i Ekenäs -

Nu har jag haft 2 gånger modell och två aftnar har Måns varit här och pratat - jag målar en fröken på dagen och skall sedan teckna honom på aftonen.

Måns har gått framåt, är en spirituell konversationsförmåga, och naturlig, och nätt. Jag anar bara en svaghet därunder. Glad är man när han berättar så mycket för gamla faster och man får en inblick i ungdomens värld - de tala om vad som helst.

Och nu är jag trött - du är kanske med, och jag borde inte skriva mycket. Men du är snäll och skriver till mig.

Nej, du skall inte sända Rissanen, du skall hålla den, och jag skall hålla S.Franciskus som jag börjat läsa. Det är gamla helgonlegender. Sedan får du läsa.

Jag kan, orkar, ej läsa mycket, är sliten, hjärnan trött. I dag är ändå sol! Sade jag ren' att Ann-Marie gav mig en teckning till jul - var glad - men vad vägen till konstnärskap är lång - den där ritskolan har varit för bra.

Och har jag berättat om Magnus nya tjänst, man har bjudit honom, och han har fått, intendentplatsen i Atenéum, efter Norström. Rum och värme följa med och han får det 'nästan lika bra som förr'!

Och här skall man röka med enrisruska för att undgå influenzan! vad jag bjuder till att leva! jag har kärlek till livet. 'Faster lever 100 år' säger Måns - smicker - för honom knappast misräkning. Vad denna l'A. är givande för en konstnär - inte för publiken - och tänk om det nya året blir så bra. Jag är så glad du skall se den, och kanske säga ett ord.

Först en underlig, stark 'l'Autopsie', 'le divan', ett huvud och 'hus vid Marne', två män som är en Daumier, le Compotier, korgen med äppel, och det magra landskapet, en vacker ny "baig-neuses", med samma motiv som den gamla, och en liten skiss -- och så alla de gamla kända.

När skall jag skriva med krafter och ro? nu är det bara som jag slitet. Men jag har det så bra när ordet är sagt till vännerna - jag kunde ej mer ge mitt hela liv till dem. Städerna är slitande du skall se en dag - nu behöver du det. Hälsa hjärtligt från Helene

Jag ser på brevet jag är bra trött -- har räknat, deklarerat.- och haft middagsbjudning!

19 de (januari 1927, postkort)

E.

Tack för brev i dag. Du behöver ej sända utklipp tillbaka, något med en ny idé sänder jag ibland, dålig eller god . Se, jag går mot Greco, ålderdomen, det är mitt idéal. Du mot Arosenius, som jag tycker ofantligt om ofta. Lautrec's djupt mänskliga ansigten är mig nära - hans ibland litet tunna, tunnt behandlade, omgivande figurer ge mig mindre. Och nu först står Cézanne på sin höjdpunkt för mig, jag är gripen. Ingen står stilla, icke ens Cézanne, där är bra om honom. Lautrecs dansös sades vara utklippt ur tavlan av en köpare - "vandalism" sägs det - "en Lautrec vet vad han gör." För mig är de omgivande mindre sympatiska. Cézannes jude i Berlin var vackert målad - men mycket kväljande otäckt för mig, av det andra. Du skall inte tänka på kakor alls, för mig, det var snällt, men jag får väl det som behövs här, helt enkelt. Måtte du ha nöje av l'A. Tack för det röda häftet

H.

Skall säga mer om Arosenius en annan gång.

Om jag skall vara utan tjänarinna går hela min tid till hushåll!

31/1 (1927)

Einar,

Jag ville göra avbön just nu - slog en dag upp Guys igen och det slog så mycket skönhet mot mig från alla bilder att jag fort lade boken igen. Var rädd något skulle förflyktiga av det starka intrycket. I dag ditt brev, och du har nog rätt. Han hade en tid betraktats för mycket, nu var allt nytt och endast skönt igen. Men han är farlig som vägledare, han är så lätt, så som en doft --

Degas är ibland mycket vacker, ibland något torr.

Och Cézanne ger hjälpen i teknik om han ger, i allt har du rätt. Han har räckt länge att finna. Men det är i teknik jag söker hjälp! inte i innehåll.

Nu är jag sjuk och trött, litet feber än.

Du sade före jul jag skulle få låna Cézanne, den röda - därför tvekade jag länge, ville inte fråga 'är det till eget eller till lån'. Nu vet jag det - tack. 'Hustrun' är givande, ledande. Men håll det andra, l'A,.

Ja, Måns var två veckor här, vikarierade, det var roligt, men jag hade feber. Nu kan det hända han söker tjänsten - och då låter jag ej föra mig från min bana. Han är bra modell. - Tack för brev från ditt hem, med gossen, och den lilla - nu orkar jag inte skriva mer.

Helene

Einar,

Nu är jag rädd Ni där i Ödemarken fått den rysliga influenzan, det är just ont i halsen man har - Grannarna här är på sjukhus. Men vad ha Ni där - Ni ha varandra - om nu inte alla är sjuka! Tre veckor hade jag feber och var rädd för blindtarm. Stor svaghet ännu.

Nej, inte har jag gått från mitt beslut - det är två år sedan dr. C. fick skräpteckningar för hyra, 1 år sedan dr. Oravala köpte en. Sedan hösten nu har allt hållits, men Stenman fick små gamla papperslappar med par streck på, minnen mer än teckningar. Han skall ha teckningsutställning.

Modell får jag, men har ej kunnat ta' på 3 månader, alltid oro i huset.

Den dystra Eydtkuhnenflickan bara börjad, Sierskan bara börjad Bonden bara börjad, det är så svårt sluta för då förstör man den smula känsla där finns Cézanne lärde av impressionisterna arbeta metodiskt - sägs det i l'A. - jag kan inte arbeta metodiskt, söker genast känslan, och så blir det bara förstörda målningar. Men vad är Cézanne, och vad är teknik sen man sett Cimabue - och Botticelli - o. en till.

Jag kan förstå Matisse har mycket nytta av sina teckningar för målningarna.

Och Bengt är en stor gosse! Jag minns de åren. Minns hur man dolde det vekaste, det finaste, för frågor. hur man förstod fattigdomen ren. Det frågas vad man vill ha och man svarar något man vet är ett billigt bilderark - det finns såna' vackra man inte kan begära och som man förfärligt längtar efter. Här var en liten gosse, han hade ritat fina lätta blå och röda streck, jag frågar vad det är - "det är himmeln" sägs det sakta och han rodnar. Men Kaju är en annan natur, när det svarats på tre "vaffö" kommer fem nya, intet leder till eftertanke.

Nu kom ett paket från posten - men 'vaffö' har du gjort det - om det varit den röda bara, det vore nog! Och så måste man skratta, man såg lejonet igen! Nog har jag ju alltid skattat [sic!] åt det, och på samma gång sett oförklarligt hos det. Inte Cimabue, vill inte nämna dem på samma gång, men någon känsla lagd i det bestämda - kan ej tränga in i själen. Tack för hela paketet och säg när du vill ha dina läsböcker dit igen, och 'don Juan'? Jag har läst om den fullkomliga lyckan i S.Franciscus, har känt något sådant.

Och har läst en Heidenstam, 'drottn. Omma', och en Lagerlöf igen 'Saga om en saga, o.a. Selma, hon, hon tager unga kvinnors kärestar allt måste de ge, de fattiga få ge sitt silver, prästen sin älskade, kungen sitt folk, barn sitt liv - alla få ge sitt käraste - vad har hon sjelvt givit så, har hon ens givit sitt rykte? Nu skall jag sedan bli tyst, du är kanske sjuk där - men du har Cimabue! -- Här är sol och så lätt i dag.

Har börjat Arbeterskan i dag - efter din tryckta bild.

Ville nyss jag kunde måla så enkelt som l'Autopsie och få något i det - men hellre ville jag vara Cimabue. Så där anspråkslös är man!

Sköt om dig, och tänk att sol kommer igen.

Helene.

Olga var par dar i Helsingfors och när jag bara sköter mat och städning finns ingen tid ingen kraft till arbete - jag kan ej lämna mig utan tjänarinna. Det om Arosenius är svårt att forma, säga.

11/II (1927, postkort)

E.

Nu ser jag du tagit ut ur din bok kanske de vackraste Cézanne Idylle, St. Victoire, Provence, Stilleben, - men det som hör till din bok får jag ju sända igen, "Hustrun" är allt lika vacker - i dag är Cézanne så vacker igen - ett nytt intryck hade något utplånat honom för par dar. Så är det, man rusar i väg, för något nytt! Och tack för allt det du givit mig här! Det blir nog bestående. - Hälsan är turvis feber, så åter bättre. Det är vårlikt, dimma, mild luft. - Nu är Idylle, båtar, som vackrast - just nu. Hav det gott!

H.

Einar,

Hur är det där - man undrar. Man är van att Ni är unga, att allt går bra, men man har ingen riktig fred, för tankar - Där är så ensamt i nöd.

Här har den lilla febern givit sig, tror man - den varade visst fem veckor - och den stora svagheten som följde med ger väl sig. Hjärnan är ännu trött.

Jag ser på dina böcker och nu först orkar jag se. Tack för dem, nu har jag så rikt av Cézanne. De stora konstnärerna ha skapat stora, starka ting, Cézanne är det moderna - Cimabue det urgamla djupa - Hur vågar man alls måla efter det! men det är som det drog en till arbete -

Någon stund har man dragit ett streck på Arbeterskan, satt en ton, men ser man inte kan göra en utförd tavla efter en liten bild - och har allt denna trötthet i huvudet. Ett streck drog man på flickan med negertyp, i går, hon som var så blomstrande och året efter, när hon målades, som en död.

När man nu fått denna lust att måla - varför tages det ifrån en med ständig sjukdom! Icke på 50 år en frisk dag. Man är så trött av kampen - vill sätta sig ned, och bara vara en liten trött strumpstickande varelse.

Och så drager konsten igen - Nog är det illa kalla mitt arbete konst --

Det var roligt att ha Aaltonen, när man läste om honom.

Benavento är läst, och är förfärligt stark - när man läser den så i ensamheten. Och målerisk, säkert mycket spelbar - flickans utveckling. Och då blir det vackert. Tack. När skall den, och alla de andra, sändas? De och Chaplin?

Din farbror har haft en artikel om Ekenäs träd, det blev litet polemik - och vad han har rätt i att staden förfulas. Man tycker inte om att åka ut mer

Här bredvid bor en forstmästare, Jokinen, i en Karelsk villa i Berlinerstil - vad du skulle ha det lungt och mjukt så - och ljumt och fult!

Men illa om du blev sjuk, trött, där nu. - Här går sjukdom, i synnerhet i Seminariet -

Och nu skall man börja jaga mat - o, att skippa hela sitt hushåll att leva som S. Franciscus - "Som den konstnärbohème detta helgon i grund och botten är, älskar han armodets bekymmerfrihet framför ägandets ansvarsskyldighet" - och det är den "högstheliga Ödmjukheten och den heliga lilla Fattigdomen. Du skulle icke läsa dem alla, men som jag vara lycklig i den där Ludvig den helige drager till broder Egidios eremitkloster att tala med honom. Broder Egidio öppnar porten och de falla båda på knä och omfamna varandra, intet ord blir sagt och Ludvig drager med sitt följe hem igen - och jordiskt tal hade bara stört det ~~de~~ kände.

Och så är det ju en tavla! Tack för boken.

Och nu farväl, må bra, hälsa dem alla.

Helene

Den lilla flickan var så lik en riktig Reuter, när du beskrev henne.

Men jag är glad att ha litet pengar --- motsägelse, men jag tackar Gud. och alla.

Einar,

Hur du tar det där med det fattiga bilderarket! jag har inte tänkt på vad det betydde - bara att man hela barndomen liksom hållit andan. Derför är man så lättsinnig nu.

Nej, aldrig törs jag säga en bild är vacker, mer! Nu är Cimabue här. Du har i ett rätt, där skall en solskensdags stämning till att se en italienare, då blir han underlig - i sin fromhet. Tack. Och i dag skulle sista läggas till arbeterskan - det blev lagt efter fotografien som gav mycket mer än min bild. Men man kunde inte börja en ny tavla.

Din Cézanne-Idylle ger oändligt mer än de andra, och man tänker 'hur litet av tavlans skönhet ger kanske mången bild'. Men för allt det du sänt skall den få något jag håller på läsa om Cézannes utveckling i stora l'A, och det ger en viss klarhet och är långt. Du skall få ett utdrag sedan.

Där skrevs om Leander Engström (målarsjukdomen, Manet's, hade han då!) och jag är så lycklig att en gång ha sett hans konst, hos Strindberg, och minns underbara landskap - och huvuden i stark färg mot vit fond. Om Arosenius kan jag allt än inte skriva. Vet du sist när postiljonen kom med ett försenat brev sade han "här är det nu" - de hålla reda på en.

Det roade mig du sade Måns har ett stelt sätt, oh! - Ungdom! Turnyrtiden med Braudesideal var min - och ens egen obestämdhet ännu i väljandet - mellan hemmets tro i moral, och det man såg bland människor - och att inte kunna tro, förstå, att någon var dålig. Nej, sedan har jag levt och sett, och för mig är ungdom att alltid gå till det man tror på - aldrig klamra sig fast. Jag skall skriva vad jag fruktar för Måns i Ekenäs - han har nu det första intrycket som är ro och idyll - men -. Jag satt en gång tre dagar i en gård, och såg upp till en balkong, där sitter en herre mot ett mörkrött draperi, gipsbyster och palmer omkring, en jungfru hämtar kaffe i silverkanna på en bricka. Herrn talar med rikssvensk brytning. - Och nu vet man att denne herre tagit stadens tyglar i sin hand därför är smaken sådan den är, staden förfulas. Måns var bjuden till familjen, det fjäsades.

Men om han kommer tror jag jag ville styra genom honom, det skulle bli åter en liten hantverks-konstverks-stad, med de få gamla husen i ro, icke moderniseras - 'följa med'.

Denna Cimabue är så väl bevarad genom 3 århundradens ~~barock~~-barockpåmålning [sic!] att man finner den litet främmande ibland - som i dag - men nog är den vacker, nog är Cimabue vacker. han dyrkar kvinnan som något rent, han är så gammal, det är så stilla allt. Och om jag kunde måla så!

Skall jag nu säga det - Arosenius ser i kvinnan bara hennes varma hud, tills hustrun, lillan komma. I hustrun är han förtegen, man vet intet. Lyckligtvis inga Larsonska anekdoter. Arosenius är en stor konstnär, färgkonstnär, sagoberättare - men drömmare är han bara om sig sjelv, "Ensam i livet!" Är hans unga kvinnor cyniska, eller så sedda? Är du nu ledsen - En stor färgkonstnär, och form - - uttryck. Här är så kallt med 10 gr.

Så synd om skogshuggare med häst, så synd om de som ej komma längre och arbetat tungt ha de helst en vän, en kvinna som väntar - men hon skall ha pengar med! Det är nu så, man var för trött var afton och kom ej längre, intet gav - Så gav kriget, och vänner arbete. Varför fick jag. Helene

Lilla l'A är intig, men ej så ful, förskräckande, som stora. En ljusröd kaktus har 10 knoppar på ett blad.

Einar,

Jag är glad Ni är bättre! har haft oro för Er -

Nu tre dagar Fru Baarman här, hon flyttar sina möbel till Wasa, har haft en del hos mig med, Bara spring! - Men vad är nu det mot det andra. Två veckor har nu grannfann kommit in och sagt hon behöver mina rum, hon skall ha dem, och "hon får allt vad hon vill av gårdsvärden." Min ståndpunkt är den att en gårdsvärd skall säga upp, ej en granne. Han har inte sagt upp mig - men blir det ingen ro för mig i gården så går jag helst. De äro gamla välbetalande hyresgäster - frun ung, skön, av något ju-disk börd.

Så har jag haft glädje med, om det nu kännts som något alls att Hanna är förlovad! Visst är jag glad att något fyller hennes liv - men inte är det bara den gammaldags bröllopsglädjen!! Eilif Appelberg, fil.mag. plats hos Holger Schildt, 30 år, Det är bara en vecka gammalt. Måns var här i söndags.

Och en glädje till. Stenman var "glad få Arbeterskan" och betalade derefter. Han frågar nu om jag ville måla Konvalecenten med. I denna oroliga tid är det bra ha ett lugnare arbete.

Se, om Arosenius tycker jag - Rus, Venus lämna en kalla - men de små flickorna är sedda bara ur hans erotiska ståndpunkt, något litet, litet i det, ingen stor känsla, ingen vild, ingen tragik - stundens förströelse. Och mycket nätta. Som konstnär beundrar jag honom. han sjelv är tragisk.

Aldrig kan jag säga det så att du förstår det helt - i liknelse kanske men den är hemsk. Om jag tordes en gång.

Om Rissanen ville du veta. Han var en människa som stirrade mycket tänkande, sökande, framför sig - där arbetade sig något fram, långsamt. Och Westerholm har klargjort mycket för honom. Om han stannat där och sedan gått ensam. Men, som du säger, huru kunde han bara lita på sig, han visste ej han ägde det bästa, han kom till Italien, och något gick upp för honom, "se kultturi, se kultturi" sade han bara.

En gång gav jag honom en fotografi av en gammal man av Holbein. Det var "suuri lahja" sade han, man såg han förstod den, ögonen blevo djupa. Vad hans linje var kraftig, Rissanens. Och ingen kan gå tillbaka.

Huru kunde han tycka om en Maurice Denis! Jag har ingenting kunnat göra för R.

Jag hade en annan elev, en Roos, som hade stark skönhetskänsla - han gick förlorad i Zaartmans händer. Något i övertalningar imponerar på dem.

Jag minns icke att jag gav Rissanen något att kopiera. Vad han var stark. En gosse som bara stått och hackat granris därtills! - men alla villa ta' honom om hand då redan - motgång i början än bättre, är ensamhet, uppfostran. Fransmännen sade ändå, "res hem, gå aldrig från Ert eget." Ännu tycker jag om honom, som person, som konst, som minne.

Ja, Rissanen känner kläder, skor - och han kände herrefåfängen först, han var obruten mark, men hur mycket har det ej funnits hos honom!

Jag ligger, vilor, en stund, skall sen ut och höra om kontrakt m.m. Har läst en bok om Nya Guinea.

Jag är mycket trött.

26/3 (1927)

Einar

Ont gör det en att liten Bengt är sjuk - där är nog mycket i äktenskapet, i familjen, som är tungt att bära med - denna ångest för andra. De säga barn lida bara koppsligt [sic!], inte andligt. - Och det var så lite karameller!

Här har varit ett sjukligt år, två veckor tö, två veckor kallt med storm, det har varit vintern, och många i gården ligga. Jag är darrande, svag. Om Ni nu kunde få annan luft, ny bostad, det kan helt förändra ens hälsa.

I sista l'A tyckte jag Seurat ägde något, det var något givet, om också med beräkning, något vackert i damen och rosett, och sannt uttrycksfullt i aftonbilden, jag har sett det, varit där i min ungdom (x). Seurat dog vid 30 år.

Suzanne Valadon tyckte jag om, såg mycket på 'Nue'*; men var tveksam att närma mig, i tanke på några föregående. Var det modellen som gest? Hon är hustrun till André Utter, mor till Utrillo - konstnärsliv!

Nu har jag åter öppnat Lautrec's böcker, och de ha varit nya, så rika och givande för mig. Ändå är det hans huvuden som ge mest. Ibland hela bilden - som 'Promenade au Moulin Rouge'. Jag gjorde det för att jag målar 'Konvalescent'. Hans tid, hans stämning.

Du har skrivit, det har kommit i tryck - ett verk fullbordat! Det är sannt och sorgligt - jag förstår allt mindre finska, hjärnan är så trött.

Nu börjar jag läsa om fjärilar och nattflyn, har köpt den - men där är mest latinska namn, och jag ville ha deras liv, deras roman! sednare.

Jag är orolig för Er igen. Kan du ej vila varannan dag, som jag? Mer sammanhang härnäst hoppas jag.

Helene

Rousseau.

De ta sin tillflykt till ordet Biedermeier ty de veta inte var de skall placera honom. För mig är han en stark målarbegåvning med en stillastående intelligens, eller brist derpå, - han kan inte komma ur tullnärens uppfattning. Han målar det vackert, efter sin ståndpunkt, och målar starkt. Hans grannar i Plaisance förstå, det är "tydligt". Om Rissanen ändå hållit sig till sin första syn. Rousseau är stark, det var bra han var självmedveten.

Huru länge tror du de skall vara neoclassisister nu - står inte den stora känslomheten vid dörren och väntar, eller vem står där. Detta är inte länge roligt.

Tack för Chaplin. Vad han njöt av få prata med kioskflickan! Bäckman säger "goddaa" för förr. I dag hade han läst en bok, (Bjerre) om 'Magnetism, Hypnos, suggestion, psykoanalys, psykosyntes.' och funnit den mycket intressant, "fast litet tung för en obildad." Jag frågar snärjande vad där var - och får kort och klart besked. En underlig. bär sig åt som en konaisseur då han ser på tavlor, men mest tyst.

(x) stämningen - Hans konturteckning otäck.

* ?

(forts. till 26.3.1927)

Det gick en fattigbegravning från granngården i dag - bara en svart häst för likvagnen - en diakonissa, en kvinna, i en släde, - en kvinna till på kuskbocken - det var allt. Det var så nätt, så ville jag, ha det, med diakonissa på kuskbocken

2/4

Nå, det var allt väl igen! Gud ske lof!

Men vad tänker du på som ger en sådan Sofiabok igen! Den är djupt intressant, har sett i dag och tyckt mest om 1800 talets bilder - flickan! - sedan kommer något "klassiskt rent", det är kallare. Men jag skall säga sedan jag sett. Tack Einar.

(x)

Du är då säker på en ny tjänst, plats, - jag är glad.

Vad menar du med Tahitiflickan - vad var det för en? sänd den ned, jag skall sälja för dig om jag kan - eller byta. Vet ej ~~mer~~ vilken det var.

Du har funnit tid att skriva till mig, med alla dina familjeom-sorger! tack. Och där är sol, som här varit. Nu är det åter snö, blid snö. Och vet du våren är inte för gamla, om i kroppen, sorgsen, sömnig blir man. - Nog vore det roligt ändå om jag fick Konvalecenten färdig - det är munnen som krånglar nu igen. Inte minns man en valörmålning, 40 år gammal, och förändrad nu, så som man minns en tonmålning, 20 år gammal, 'Arbeterskan' - men jag gör den mer skissartad, utom ansigtet, och något mindre figur, och mindre medtaget av omgivningen.

Vad Rissanen är för en lärdom! Och har du sett på hans eget huvud nu? Där är utveckling, intet av fadd halvbildning

Jag försökte genast läsa om barndomen - mer försöker jag inte, sidor med främmande ord trötta. Ja, tack ännu Tänk jag är mer målare, är mer livad än av Aaltonen, som jag nog uppskattar, tycker om.

Om Arosenius vågar jag, orkar jag, inte i dag tala. Har inte sovit bra. - Intet hörs från Magnus - bara där inte är sjukdom. När Scylla kommer upp ville jag ha Dora hit, hon kan förstå en vårlukt - Men o, om du skall packa igen - och huru nära mån tro du kommer? I l'A var ett par simpla damer av Monet, bra målade tag bort mina blyertsstreck i den. Bourdelle måste studeras för att förstås.

Jag är trött och yr, nyser, får visst katarr igen - förlåt jag skriver så illa - Solen skiner in, men nätterna är kalla, det är bra - Skall jag verkligen få Rissanenboken!

Det är första gången du nämner Levertin, och ordet glöd. Jag minns "i veckorna kring - - - tid, då kälen går ur marken, då minnes jag min ungdomsbrud, den vita Viviane - - hon låg på hö, hon låg på strå -" och jag tyckte där var en kall glöd. Men en fröken som deklamerade "där ständar ett torn av stuhög* kristall" plågade mig obeskrivligt.

Är det nu bara att man är gammal, inte kan ta emot dagens nya nu? nej. Det kan vara avpassat för nutidens ungdom de är rädda för djup

Tack för Konvalecent.

(x) du skulle ej ha gett, men tack.

* ?

(18-IV-1927)

Einar,

I Rissanenboken har jag sett den blindes huvud och det var bra, annars tyckt om de första mest - vad hade han med den där blommiga Matisse soffan att göra! En del av de senare sakna inte något monumentalt (x) - men som sagt jag tycker om de som ge i detalj med - (så går det med förenklingen). Han var då så intresserad av allt i modellen, inte bara helhetsverkan, där var större rikedom, av ursprunglig känsla med. en svag smed. Men 'flickan', 'spåkvinnna', 'Italienska'! tycker jag bäst om. Bonden här sade 'Oho! han har börjat se ut som en herre' - och han målar nu som en herre!

Du skall förlåta mitt tanklösa skrivande - jag drages åt 20 håll och alla är sårade om jag inte kan gå upp i deras.

Tala om konst med dig, glömma allt och vara stundens barn med Dora, ville jag.

Stenman tog den dåliga sista, (xx) och fredag var här ett ungt par som beställde 2 - om du visste vad!

Kommer Bretagnelandskap så målar jag det. Så är det löftet till tandläkar Savela. Det gör 4 först, men gerna försöker jag måla efter miniatyr - det blir väl alls inte likt, bara det måleriska? Kan du vänta, tänka på det, till hösten? Priset är mycket bra.

Hannas bröllop blir kanske först i höst, sade M.. Den unge mannen är hos Söderström, hans bror är ledare där. Hon har blivit så nått. Här sitter i lönnen en fet grå, stor kråka - det är olyckskråkan som kraxar, ensamkråkan - ledarn. Jag har oro att vänta, jag vet det - från grannarna.

Vad du är snäll - får jag hålla här Insektboken i sommar? har packat väl in den i papper för att läsa då. Skall försöka med Leand. Engström, 'Andjägarn' är vacker här, och ett landskap med böjda träd.

Läser just Djungelboken, första gången.

Sen kommer D., hon är "kioskflickan" för mig. Men nog gör det en ont att tänka på drivor som torna sig där - det är för tungt -- Har ej sänt mer av Sigrid Schöman, det var så torrt. Courtois gav intet temperament, bara "copier bêtement", bäst så. Den akademiska undervisningen är kanske bäst en tid, Lautrec fick god stadga - och gjorde sig fri. -

Helene

(x) spinnerska, bandväverska senlojeter^[?] - men en "söt" Bretagnelandskap!!

(xx) satte 'Arbeterska' i sin samling.

25/4 (1927)

Einar,

Där är auktion, och hemmet bryter upp - nomaderna slå ihop sina tält. Och en ny ort ger alltid nytt hopp och ny glädje, - tills man domnar igen, ser att allt är lika, överallt. Lycka önskar jag dig, friska intryck - Virdois.

Här är människor kläna, mest jag, och det består friskt med bekymmer, och så åter tröst, för bostad - Hinner icke tänka mycket på det, ty, nu skäms jag säga det, Stenman har beställt 8 nya 'reinkarnationer' eller vad skall jag kalla det, av mina tavlor. Har dragit upp Schwerin i dag, i kol (detalj), och jag är ju mycket intresserad av en del av dem. Sade väl ren om det, det är nu 14 beställningar! Jag är också penninggirig, girig på oberoende.

Fabrik sade jag till Dora, ja, det borde vara skorsten sade hon. D. var här, hon var hjärtlig! - vad jag är rädd hon skall gå ned - hon har valt den satiriska tonen.

Mehdi var inte nöjd med sitt brev, det var bara om bagateller, sade han, hur hon gick med petroleumkannan, och hur solen gick upp. Han har rätt, när en vän skriver efter 2 år vill man inte veta hur solen gick upp. Hon tror han blivit fattig - "han ville vända sina fickor aviga", som araberna säga, men han finner där bara sitt rena hjärta."

Vi åkte kring staden och såg på gårdar, hus. Nu tyckte jag mest om fabriksförstaden, där var mycket stora blinda fönster där sot och vatten rann, så där grönaktigt, mot gammalt tegel. Ett hus tyckte jag särskilt om, men Dora sade fönsterna var målade med svart färg, bara en ruta var av grönaktigt glas. En gång drager jag ditåt, nu vill jag helst sitta här i soliga rum och ha fabrik - de få gerna skratta. Sen ville jag resa med pengarna - och förgås. Det blir nog inte av - resan.

Min modell här har gått ned, ett svullet, sömnigt ansigte - kan ej målas. Det är så hemskt.

Läste nu sist Tschéhov's Une banale histoire. Det är livsledan, men o så bra - en fin man som måste bli likgiltig för det banala. Han säger han vill bli älskad, inte för rykte, namn, begåvning - bara för din*helt alldagliga mänskan i sig.

Men jag skall inte skriva mer om allt här - du har så tillräckligt där att tänka på, att vara beredd på. Är det inte en lätt känsla, att bli av med många saker som väga? Här var auktion i gården, och gamla fat betalades med mer än nya kosta - gör dig till fathandlare!

Jag hade lust att göra vad som helst, ibland. Men där är målandet som drager.

Måtte Ni ha vår nu. Här är aprilväder - snöskurar som smälta. Snart kommer l'A du vill väl ha den dit?

Helene

Skriv inte nu när du skall packa - jag förstår man hinner inte, kan inte.

* [sic!]

(postkort, enligt poststämpeln 28.IV.1927)

E.

Så glag över nyheten - Virdois
Gratulerar av hela hjärtat!

H.

(april?-maj 1927)

Einar,

Jag har ont av att Ni är sjuka. Om Ni nu blev friska när solen visar sig igen - men den tröttar! Du förstår, jag har inte gratulerat till någon ny plats, inte förr än det är aldeles säkert - denna gång. Men jag hoppas allt gott för Er. Sjuka är nästa alla jag känner, Marie, Marianne, Ni - - och vad vår-luften gör en yr.

I gården är nu stilla, men jag väntar grannen skall köpa den för att få sin vilja. Min slägting reste - sade jag hon skänkte mig förstäven av en negerkanot! en fetisch, synbarligen. Så sände Calonius en herre hit (x) - jag hade bönfallit om två års fred -, herrn ville köpa, intet fanns. Men om jag till hösten gör Eydtkuhnenflickan färdig vill han ha den. Den är nu i Helsingfors att klistras upp, ty naturligtvis ger inte Hanna ut yrkeshemligheter.

En trygg ålderdom är en sak - frihet att måla som, när, man vill, en annan Det sista är bäst -

Men jag är så trött, får brev med förebråelser av en fröken jag inte orkat ta emot - - - är utan sömn.

Nu ljuder zittran sakta här bredvid -

Dora är inte sådan som 'fröken', vänlig är hon. Det är så brådt ibland på teatern, nu sist till en Midsommarnattsdröm, att de ej sova, deras gamla, litet grå, teatersömmerskan och D. gråta. Sen får D. sitta med händerna sysslolösa i famnen och njuta och bara ha det roliga med livets nödtorft och torget, och sen kommer ett brev från Persien igen, med ärggröna frimärken och många stämplor. Hon är vilt glad, Han lever men är sjuk. Han är klok, han ber henne skriva allt hon gjort under 14 dagar - det är ju att taga reda på en mänskars hela levnadsställning nu. Två dagar skriver hon om, och det är så roligt skriva utan tanke och tvång, men då är det ren' en hel packe, och "dyrt på posten!" Hon har detta sällsamma att tänka på, och hon skriver visst om den grå sömmerskan med. När Scylla kommer upp ber jag henne komma.

Nu målas "Konvalesenten" Jag har en idé, om jag sen fick 'Bretagne-landskap' hit - om jag fick göra en kopia åt mig

Så har jag målat på Kaju, har tänkt byta henne mot släktens gamla thekoppor som finns i Uleåborg, de är villiga där att byta. Magnus säger på ett kort allt går där i förlovningens tecken, och att det är roligt se lyckliga ansigten. I går får jag detta, Fatma sänder mig den bild jag tyckt mest om av henne. Du sänder ju den tillbaka med första brev? Bara där inte stod orden "stor" och "konstnärinna" - men hon är ett barn än.

Här är vissa bekymmer, staden är allt mer i behov av penningelån, de som bo i staden. - de är ju friskare än jag och kunde försöka arbeta. Jag hårdnar till.

Är ännu mycket trött i huvudet - och slog i natt sönder sömnmedicinflaskan - det var nog bäst

Här är nu rakt intet om konst, men du förstår, jag har gått upp i målande. Är något sliten. Helena Westermarck har sett fransk konst i H.fors och tyckte den var fast och klar, gallisk. Tyckte mest om Laprade. Hon skriver mycket till mig nu

Jag blir aldrig immun, har den nog ständigt, så tror jag. Det var en som hade den 30 år! En annan luft kunde kanske göra något. Mätte Ni få luftombyte. - Jag skall läsa Karlfelt nu. Sänder utklipp om målare - man måste till slut ut att se människor.

Hälsa! Helene.

(x) det är ju vänligt.

1 maj -27

Einar

Jag ser intet oriktigt i flickan vid bergskällan - typen är visserligen finskt uppfattad men vacker. 'Sorg' var mycket vacker. I 'Liktvättning' hade jag redan beundrat ett par gummor med psalmbok, ja, hela tavlan. Och en kvinna vid degen. Men mycket vacker är 'Jauhojatar'. Färgen har jag sett i Atenéum, och Thiis har rätt. Vad är nu 'Männen med säckar' - ryslig. Fången kan vara vacker, men två vassa sidor i kompositionen skära mig. Vad du ändå har rätt - en bild ljuger ofta.

Där är något som måste förklaras för att du skall förstå - jag hade givit 5 löften (ett var åt dig) och jag hade en obetvinglig lust att kopiera 'Bret.landskap'. Det hade jag tänkt göra ute för att få litet luft i sommar, nu har jag inte tid sitta ute. Så kom Stenmans brev, han ville ha snart svar tycktes det, om jag vill göra de 8 han föreslår. Jag kunde ej säga nej till Stenman, och ej säga nej till en sådan affär som kanske säkerställer ålderdomen. Man säger ej nej till sådant då det dertill intresserar. Ett tidigare löfte till en militär måste jag återta för att kunna måla helst en åt Stenman nu - det var illa. Nu arbetas över kraften och tages sömnmedel. Hinner ej vara ute. Jag kunde ej lova åt dig före hösten, men det skulle nog roa mig. Men tror du jag kan. Det blir inte likt - och flyktigt gjort - skiss.

Jag har läst Paul och Virginie igen, en bok med de finaste vackraste stålstick - så olika vår tid, där lämnas i dem intet åt fantasin att tillägga men de tillfredsställa mig här. Det är en lugn bok stadig och passionerad, läs den.

Vad skrev jag om kyssande?

Tack för hälsningen - Rissanen - jag förstod den inte mycket - men jag förstod bra om L.Engström det var roligt. Allt lägges i ett paket åt dig, men du skall inte sjelv släpa det, det sändes sedan.

5 maj.

Det har gått dagar, lugna, och ångestfulla om varann - man borde nu vara van - men man blir aldrig van vid livet.

Litet har arbetats. Militären vill nu ha Guyskopian om jag gör den färdig.

Och ett så vackert l'A-häfte det kom i går. Den franska konsten är underbar - var finnes något sådant modärnt i världen, utom där. De vackraste ser du nog, men jag tyckte också om en Forain en Jonkind. Javadansöser har jag sett, därför ge de mig något - de saffrangulmålade, underbara, små.

Helene

Det modärnaste - mest frånstötande.

Glad åt Virdois än!

9/5 -27

Einar.

Brev i dag och jag är upplivad.

Jag har tyckt om ditt tö, du vet det - men livet har en lag, intet kan ständigt upprepas. Familjen är vacker med, en arm kan bara inte börja tala om den. - Vad jag är glad när du skriver om böcker, Djungelboken har blivit som ett med mig.

Petroleumkannan var nog stämning, men han ville veta om hon hade en "älskare", och hon svarade 'en älskare är en bagatell, men att solen går upp är viktigt.' Men han vet ser ju solen - han är enkel, ingen estet. Och kärleken har nog varit på den sidan Bosphoren. D. säger hon hade skilt sig om hon gift sig med någon. Nu talar hon om en plan - är det skämt? - att resa med Wenzel Hagelstam, och hans nièce grevinnan, till Paris efter 2 år, och där - men jag vill inte tala om det. Tala du inte heller.

Hos Lautrec har jag ibland funnit bildytor, ton mot ton, - men så ofta saknat just det. Se Lender dansant le pas -. Förärvat har han blottat, gripande - olyckan. Du Lautrec skrev du - vad jag funderade på det - såg en komma sedan mellan orden.

2 dagar har jag satt det sista på Guyskopian, börjad för mer än ett år sen'. Varför skulle jag inte fullfölja den åt löjtnanten? (Han tog en naturstudie med.). Händer och rosett blev bäst, ansigtet så där. Han behandlar så frigjort. Hemligheten är den att jag tar emot den beställning jag har lust göra, och varför får jag icke förtjäna mitt bröd utan att vara löjlig? jag har aldrig sålt min övertygelse - om de trott det så har jag haft andra motiv - utveckling

Här är intet djup i rummen, och inga modeller jag tyckt om. Hårt ljus, söker verkstad. Skall sluta Eydtkuhnenflickan i juni - juli fråga om Bretagnelandskap - måla det ute om jag får det - måste vara litet ute i sommar.

Men hjärtat är fullt av ett i dag. Adrian skriver "din Marianne är mycket sjuk. Hon har några dagar att leva - kanske några timmar. Hon har alltid älskat dig mycket."

hon som gav mig en ungdom. En sorgsen, tung tid, men ändå ungdom.

Hon [Dora, sic!] hade Mehdis stora gröna smaragdörhängen med [se bilden nedan]

14 maj

Skulle tacka dig nu för "Sofiaboken" - Rissanen! Men så kom ditt brev med det rysliga om eld! - det är något som skakar var nerv - bra att det gick som det gick.

Ja, länge har jag tyckt S. och S. gick hand i hand i reklamens tjänst, och ändå inte haft lust säga allt, eller sända allt. Här är sista provet, billighetsreklamen på första sidan. Nå, 375 är ju ett stort pris för den som fått 100 för 'bageriet', '110 för Bretagnelandskap', o.s.v. Får jag nu mer är jag bara tacksam.

Men där är alltid osympatisk fruntimmerstil i hans reklamer, något 'pjåskigt'. - Snokar han upp gamla tavlor - nå, det är bra. Undrar om han vill ha alla sina beställningar? En dam har ju för ett år sen frågat om jag hade av de gamla, för att bjuda ut i Sverige - jag hittade inte på denna föryngringkonst, och sade nej. Allt är bra som sker.

(forts. till 9.5.1927)

Men jag var sjuk i natt - - kanske sade bonden det bästa ordet i saken, "fröken har mer arbet' än hon orkar med."
Sillanpääs böcker - jag fick ju en, så ötäck, "livet och solen" kunde inte läsa allt.

Här är intet nytt, bara en liten vit vallmo som har knopp, en vild pensée blommar, allt vid trädgårdskanten. De blå pärlhyacinterna ha knoppar, och barnen (8 i gården) plocka med stor flit äppelträdets knoppar i sina bleckburkar. Jag måste hålla dem ifrån min bänk som står bland träden - och det skulle ju aldrig bli någon vila, eller snygghet, om de tog den till lekplats. Måtte allt gå dig väl.
Helene

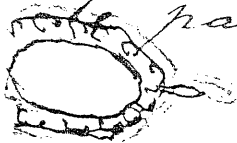
De ha inte frågat om min bild, och hur våga de förändra den, sätta guldkant

(forts. till 9.5.1927)

Skon hade Mathildis stora gråa smörgåsarhågar med

ser ju solis - han är ~~enkel~~
ingen estet. Och Karlens
har nog varit på den sidan
Bourbon. D. sägs hon hade
skilt sig om hon gift sig med
någon. Nu talar hon om en plan
- är det skämt? - att resa
med Wenzel Hagelstam, och hans
nice qvinnan, till Paris efter
2 år, och där - men jag vill
inte tala om det. Tala du inte
hellre.

Hos Lautrec kan jag ibland
se mycket bildtytor, ton mot ton,
- men så ofta saknat just
det. Se Lenda dansant
le pas - . Fördärligt har hon

21/5 -27

Einar,

Det är rysligt tänka sig elden på taket - det sitter alltid sedan i nerverna.

Tänk att Tyra tycker om något av mig, jag är glad.

Men o, inte exponera! stilla, privat, ville jag komma fram. Vet du vilken pina utställningar varit för mig, de döda mig - och inte kommer jag fram bland högre ropande färg.

Och jag tages nog inte med

Tur med Stenman här - onsdag frågade han om jag ville teckna en pärm, torsdag gjorde jag ett förslag, sände fredag - i dag lördag säger han pärmen är färdig, och vill sjelv inlösa den till ett "bibliofilexemplar" - vad han nu menar? Han reser söndag, bort. Vart?

Einar - en målare kan inte leva på en estetisk uppfattning, det är råmaterialet han behöver, den personliga starka känslan. Mehdi är råmaterialet, jag är med honom. Han vill ha en värme för sig - jag med. Ja, jag är ju gammal nu. Men jag lever på verkligheten

D. får du behålla, jag har en något starkare, bättre. Hon är målad Hyvinge 1921 (x). Hon är alls ingen god modell, intet ögonblick kan hon låta bli posera - en kokett och okonstnärlig vändning på huvudet, på lillfingret hela tiden, - jag har väntat i timmar hon skall glömma det ett ögonblick. Men aldrig. Hur är hon inte intelligent i det?

Snart kommer hon, om jag är så frisk tecknar jag den indiska drottningen, hon har bra, flottigt hår - och sen åka vi bil.

En ljusröd kaktus blommar - snart vårsysslor, och intet har jag hunnit sy. Löjtnanten var nöjd, vill ha en akvarell till - har ingen.

Jag kom närmare Guys när jag målade om 'blå hatten' - se, vi ha en bild av naturen i vårt medvetande, han har givit den lätt och fint, inom samma kontur mejslar en annan ut tungt, rått, må vi förstå att inte säga för mycket. En del är det givet, som Dante, att kunna vara fast. Kivi -

Vargflocken, den stora Kaa, var så sympatiska, och den fina, hövliga tonen bland djuren. Och underligt när han släppes djungeln lös. Sambandet med naturen var det som gick till hjärtat.

Och Virdois - jag var glad du nu nämnde det, var åter rädd. Skriv inte när du packar, hav fred för tanken på annat, jag väntar nog. Där komma mildare dagar, lycka önskar jag dig där! Och att du målar!

Är det inte underligt, alltid slå de efter en med det förra I Frankrike skulle jag måla som hemma i barndomen, sedan som fransk realism, nu som det sist målade - säger estetici, kritik O, låt mig slippa expositioner, min lilla fred med ytligt prat med D. som dock innehåller allt, se på livet på gatan, se på en himmel, på löv som jag älskar, mer än blommor tror jag, för jag älskar löv med svalkan mot kinden, låt mig leva enkelt - och så genom dig veta vad där görs i verlden.

Helene

Förstod ej tillräckligt av Rissanen för att veta varför de är ledsna. Huru skall jag finna en teknik för miniatyrkopian. Miniatyrteknik duger ej. Guys? min egen?

(x) det är det 'porträtt' hon äger.

30/5. (1927)

Einar,

Jag sänder här Magnus brev - för något du sagt om "rävnos", och jag börjat tro - kanske.

Jag frågade Magnus om hr. Stenman gjorde alla dessa beställningar hos mig för att möjligen ersätta mig något han vunnit i tiden - nu när han blivit teosof. Detta är svaret, och jag är glad, det är sympatiskt.

I tiden har jag tyckt där var mycket reklam, och stått förut, men en människa kan ju komma på andra tankar - och reklam måste han ju ha! Mot mig har han varit bra och snäll.

Du flyttar -

Här kom en l'A. med härliga Daumier, och något modärnt. I den sista var den franska traditionen, lätt och vacker. En Renoir och en B.Morisot som gav kroppen som Arosenius - men en så annan teknik, och icke det nordiskt tunga som vi tycka om. l'A kommer sen jag fått adress.

Sjuka ögon här

Helene

31/5

Ett kort kom, och jag ser där varit mycket svårt och ängsligt! jag deltar varmt - Men nu blir ju allt bättre! Lycka önskar jag - Hälsa Tyra.

Måtte det nya hemmet bli ljust och gott.

Helene

9 de (6-1927)

Einar,

Man har undrat om man sagt tack för den vita Viviane - som ljudit i ens öron, vacker! Men nu, länge, ha andra tankar växt över den - huru Ni ha det. Och i dag hör jag du har en försträckning. Tag vara på hälsan, främst av allt. De bygga ju alla på dig. Låt nu andra lyfta, låt karlar. Det är svårt flytta till annan ort.

Magnus var här i går, och den ångest som vek när han var nöjd på vårvintern kommer igen Trött och minneslös ser han ut igen, har haft son och fästman i promotionen, - de (x) taga för mycket av honom tror jag.

Och varför har man så litet gemensamt, intet egentligt intresse för bilder som bild - jag ser mitt egentliga liv är det jag lever här i mina rum, i min ensamhet, med de band som förena mig med några andra, de händelser de sympatier, vänskap, målning. Men han är min bror, det är tungt vi ej ha så mycket gemensamt - han undviker alltsom binder. Är han rädd jag skall försöka komma till honom nu? - det sista jag ville i verlden! (det är ett farligt ord!)

Vi åkte litet ut, jag såg fångar arbeta - jag var så nöjd med mitt hem sedan -

Om du nu fick det litet lättare, det är ju den 11 te du skulle vara i arbete redan. Man har det rätt bra innan allt onödigt i hemmet kommit på sin plats. Inha, är det ej ett bruk? En vacker trakt är det, men jag tror intet kan vara som ödemark. Jo, Tavastlands vattensjuka moar - D. har sagt. Har slutat "Schwerin". "S,by" under arbete.

Helene

Träffade din faster, frk. L.R., det var roligt.

10 de

Det kom 3 ark! är så glad det låter bättre! Snö och is smälta ju engång.

Ännu i dag förnöjsamhet här - skall ut att köpa en röd ros för Eydtkuhnens flickans bild.

Skall jag sända l'A.? har trott den är i vägen bara.

Hälsning till Tyra

Helene

(x) egna barn.

21/6 (1927)

Einar,

Jag fick ditt brev. Du har haft det svårt - om nu bara alla är friska, då skall det småningom glida in i nya vanor, ny enformighet - det är så svårt gå från det man är van vid, när man äger mer än en kappsäck i livet. Få ni det varmt i vinter? en plåtkakelugn är då ganska bra. Och det sköna omkring! Det är synd om Er, - jag hälsar Er alla.

Det är svårt för andra med. Nytt anfall från "frun" här bredvid, nu får jag inte damma mattor, kläder, ute. (x) Huru skall man då bo? Det som skrämmer mig är att värden kan säga upp mig när jag är så i vägen - ångestnätter, och litet sökande av rum. Men jag är inte uppsagd än, trots 'fruns' energi att få mig. Axel von Kothens fru kom sjelv snällt med bud att jag kunde få stor sal, rum och kök -men det var i övre våning! Då får jag aldrig gå ut - och där går icke en själ förbi - Det var den dagen Dora var här. Det var en så händelserik dag tyckte hon. Vi drack kaffe, jag ritade några streck, hon hade med sig Mannerheim och Slusken, två lappdockor, bilmascotter, som hon lagat, M. beställd. Den var underbar, en-blaserad värdsman, vivör, med det blaserade draget kring munnen. Men Slusken var lika söt. Hon kysste dem. Hon lever på dem. Så åkte vi bil några kilometer och luften var som ungt vin, - middag fru v. K., vila och mot aftonen satt vi under stora blommande plommonträds kronor, såg i högt gräs, mycket päronblom och äpple, vi var tysta och surret i de höga kronorna var sövande, bedövande. Hon skall komma igen och vi far till Sjunby. En dag är vacker - en annan ---

Olga blev skrämmd för en liten hund som rusade mot, par dar kände hon ej igen gårdsfolk, och i går var hennes mund sned. Till läkare i dag, det är nervförlamning - ej slag. Men ändå - allt måste väl ställas om, och huru kasta en gammal ut i verlden? Oh - aldrig ro -

En ny l'A kommer visst om några dar, då får du två.

Jag målade på "Sjunby", nu orkar ej hjärnan.

- Man lever ju gott i ett rum, med allt omkring sig - Jag önskar Ni hade det bra sjelva, var friska, om det också är nomadliv. Man bör inte tänka hurudan morgondagen är. Bara inte Dora blev kär?

Helene.

Hon dolde något.

(x) sjelv dammar hon nog.

3/7 (1927)

Einar,

Jag har fått långa brev - men tänker jag är vänligast när jag inte skriver mycket. Du är med ungdom och då får du vara mer i fred - jag tycker ju ungdom är nått, har ändå intresse mest för det som levt och är rikt, i erfarenhet, kan inte gå in i ungdomsstämning och gör mig inte 'till'.

Du behöver ju din tid för arbetet och hemglädjen nu. Sedan får jag väl veta. Här är inte mycket glatt att berätta - allt har blommat ut, och livet gått sin vilda gång, så jag vet inte nu om det blir S.byresa.

Men det känns som litet mer kraft - Stenman har kommit hem, och har påmint om tavlor. Vad det är svårt göra färdigt! Och göra skiss, som ett avslutat helt - avsigtligt.

Men det där har givit mod - och min enda ro, nu.

Alla dagar har jag väntat l'A. som dröjt två veckor mer - och är envis, sänder ej den andra.

Vart hade man kommit utan sin envishet.

Magnus är på T.ö och ritar, har det bra.

Jag är ensam om bekymmer, som förr. såg på de båda Cézannehäftena i går l'A's och Druet's och Druet's blev så underbart vackert, jag förstod - tack för det.

Man skall vara inspirerad för att förstå en liten bild.

Helen

Läste just Viviane igen, det är som min ungdom - D. skall få läsa.

19/7 (1927)

Einar,

Det har länge varit så hett att man inte haft någon annan tanke än stundens krav - dryck, sömn - -31 i rummen. En grammofon skränar, bilerna*tuta vid bensinstationen utanför - grönt torkar. Du har det kanske ännu värre - ändå lantligt.

För att friska upp mig läste jag Strindbergs 'I havsbandet', friska upp sig med Strindberg!

Där var han helt - hans sjuklighet, kvinnohat vetenskapliga kvacksalveri - och skärgården så stark och hel. det är som om han skapat skärgården - så det friskade ändå upp. Där var klasssskilnaden* som man inte kan komma över.

Har slutat med Kiianlinna, en fin, tänkande ung man. Han talade om Panait Istraiti, en bulgarisk diktare (förf), något om djävulen, kanske a lå*J.Lehtonen.

I dag satt ett par tag på miss Kaju Blomberg - vad det ansigtet blivit djärvt och grovt på ett år, inte ville jag mer måla. Här finns 9 barn under 8 år, 5 år unga damer 3 a 5, mycket olika karaktärer.

Kiianlinna sade ~~han~~ han är som jag, naturen ensam står han ej ut med, han måste ha människor - jag hade sagt jag behöver se människor och deras uttryck. Vi behöva det för vår konst? En annan behöver skog, natur.

Är det ej uppfriskande se nya vidder, nya konturer, blir man ej sjelv ny!

Det blev ingen S,byresa med D.. Husvärden förde bilen att säljas, och jag hade mest gjort det för att roa andra - hade nog blivit för trött. Allt bra som sker.

20 de.

I natt ett förfärligt åskväder, och vi få nog mer än. l'A. kom mycket sent denna gång en kvinna har tecknat. Per Krogh otäck, tycker jag. God glad sommar, hälsa Tyra
Helene

* [sic!]

21/7 (1927)

Einar

Medan dagens brev verkar friskt vill jag säga om "en nordisk konsttidskrift". Jag tror ej riktigt på den, där skulle fattas det "romanska" i blodet, vi leva ju så mycket på det ändå (x) - jag kan inte vara utan. Man kan taga det med, det är santt - men är inte Ord o. B. i sina illustrationer svensk, konservativ dertill. För mycket Andjägarn skulle det bli. I l'A. är så mycket skräp, men se, de vill ha nytt med, och det är inte lätt för alla att sovrå, och det finns inte var dag nytt, stort. Nån gång får man i l'A saker som gläda en. 'Kinesen', ja. Daumier - och var där något med Louise Hervieu? Baudelaire. Kiianlinna är som finsk och skådespelare dragen mot randstaterna, som jag sade var så deklamatoriska, "förr" sade han. Jag är nu inte så ugrisk. Han väntar mest av Warschau på sin resa. Ja, Einar, dina böcker? är det bäst ~~om~~ jag skickar dem till din vinterbostad?

31 sta.

Ja, Einar, det har kommit en bok - det har rört mig mycket - på många sätt.

Alla de år det har kommit en bok! Vänskap, välvilja, så mycket jag har fått - Denna trodde jag var från dig för att den var en fin bok, en Bang. Tack.

Men nu är där något annat att tala om med - alla de böcker här ägs, som ses på för hjälp, för att fördriva ensamhetens spöke för minnen, - de är nog för ett liv. Nu är detta den sista som skall komma, och det skall vara stilla och fint och slut - med sådana gåvor. Vänskap är där, Man skall inte tro sådant behövs, året runt! Vi skall nu komma överens om det, du gör mig lugn med att förstå.

Allt det finaste i fransk konst har jag, och vad det är för mig! Men icke alltid nytt, det behövs ej ännu har man ej uttömt allt dessa innehålla. Så mycket nytt jag nyss funnit hos Guys, hos Lautrec, - Cézanne har varit åt sidan så länge. Och nu är här ordnat så, att, om du har lust ännu, kunde jag försöka måla efter miniatyr i september. Men tror du det blir annat än ytligt när jag målar så? Om ej en inspiration kommer. Här är hett, tungt, åska, som alltid i Ekenäs. Du har väl roligt med de unga. Ann-Marie var här - fraiche. Hälsa Tyra.
Helene

Varför har intet land att ge det som Frankrike har att ge i modern konst?

(x) hela min Pariseruppfostran o. allt det bästa i modern konst.

(Brevet fortsätter med ett nytt blad:)

afton.

Jag läste hela dagen, den fina boken, så underligt stilla om stilla människor, om två, - så full av allt det vardagslivet ger - det ger en antydan och sällan ett helt. Det är en fin bok och den ger ro - för det är nog, det de få. Det är inte hårt att säga det -

(forts. till 21.7.1927)

1 aug.

Och nu en bok, ett brev - vad jag är ledsen Bang är uppskuren, du har ej samma nöje av den. Jag kunde ej veta i går - den avgår till dig i dag.

Och tack för Istraiti!

Kiianlinna har ej kommit än för "den råa penningefrågan" som han sade - varför rå? Jag vill ju inte alls han skall taga den. När hans armar få skådespelartag, och ögonen med då tror jag allt hos honom är lämpat för stunden. Jag tycker ju aldrig om armar med beräkning - du inte heller ser jag. - Här är lika hett och "åskigt". Målade går afton sent ett minne bara av ett par rosor jag fått. Målar 'lilla Rikå' åt S.man nu, det var bra du sade vad dens karaktär är men nog är jag dålig målarrinna - svag.

Boken om två år - nej låt den vara som jag redan bad.

12/8 (1927, postkort)

E.

Finner till min förskräckelse Rissanenbilderna och många utklipp i ett kuvert - trodde jag hade sänt dem för längesen'. Förlåt. Nu är man trött av värme, och Marie W. är mycket sjuk.

En dag rökgrå himmel och glödsvita moln som tornade sig högt - det var den svåraste dagen.

Flyttar du?

H.

Einar.

"Det är blott när människans innersta glimtar fram som man blir så rörd, känner sig så rik, ty det är det underbaraste livet kan ge."

Du gav mig mycket när du sade det.

Har gått här upprörd - hade visst tårar i ögonen en dag och sade vänner gå bort" (M. och M.) - då öppnades ett par ögon som sällan öppnas helt och jag såg in i ett livs stilla tragik. Har läst i ditt julhäfte Haanpääs lilla bit, Stockflötare. Någon sade Sallinen, och en annan, avrådt H. från att studera - de ha rätt. - Om Istrati liknar Haanpää' är det kanske motiven, man lägger ibland bort I. för smuts. Och man tager honom igen för han är vacker, praktfull och god - och ärlig. Kiianlinna sade han var fantastisk, jag tycker det ej.

Slutet i Kyra Kyralina: "Jorden är vacker?... Men nej, det är lögn!... Hela dess skönhet kommer från vårt hjärta, så länge hjärtat är fullt av glädje. Den dag denna glädje förflyktigar, är jorden blott en kyrkogård. Och Libanons sköna jord blev en kyrkogård för mitt hjärta och för Barba Yani" (vännen)

"Barba Yani hade inte mer ont det onda var kvar för mig." Moderns gestalt står för mig större än Kyras (den unga), modern lämnar barnen på en väg, hon säger "bliv fördärvad, som jag är det, det är vår natur, Ni kan inte hjälpa det, men bli alltid god."

Det är en vacker bok, stark, man minns, det onda är betydelselöst. Ann-Marie skänkte mig en målning, visade några - vad tänker jag nu hon är ett litet klart förstånd? ? hon utför i detalj, kolorist är hon inte, talar om att söka sig sjelv, Var nu vår akademiska början så mycket värre - utveckla sig får man alltid göra sjelv.

Du skrev nyss, citerade, att jag "en tid utvecklade min egen teknik." När jag nu målar "lilla Rika" måste jag sätta mig in i min ungdomsteknik - den är skolans, Edelfelts, allas. 'Arbeterskan' var ren' min egen.

hr. Tikanoja svarar inte, det är nej. Var skall jag få en avbildning av Bretagnelandskap? de som jag haft ha gått till tidskrifter som bedt om bilder, och de ge ju aldrig tillbaka - det är plundra. Vad du har haft bråk! två flyttningar på en sommar. Mätte du nu få det så du trivs, riktigt bofast, lugnt, varmt i vinter. Det synes mig där var fuktigt i Inha. Men, o, att få tallrikar böcker, tavlor, på sin plats! sin säng får man nog. O! att inte ha några saker - en koffert vinterkläder en för sommarn! Hälsa Tyra.

Helene

Mlle Hervieu hade något utfört men Baudelaire typ - och en med 2 kvinnor. vanlig teknik, gammal teknik.

(15/8 1927)

Einar,

Vad Tyra är klok, eller känner djupt, då hon vill ha litet saker - mycket är i vägen för mig, för utvecklingen.

Vad du är snäll som sänder Bretagnelandskap, och jag skall akta bilden så väl åt dig - göra en skiss, en fantasi. Du är alltid snäll. Vänner, ja, det är det man kan äga till slutet. - Om du visste vad jag tänker om kärlek nu - ibland - det finns många sorter - men alla glömma de sig själva för att uppgå i en annan - jag har sett den vildaste och jag har sett den vårdande skyddande, den ömma.

Jag förstår inte lilla A.M's, där fattas något av kvinnan - eller har hon inte mött den man hon skall älska ännu? Eller är hon för mycket utvecklad åt ett håll, för klart.

Alla få vi söka i vårt arbete när vi engång gått från vägen - Arosenius gick vägen fram - jag tror bara söka sig själv ej är rätta sättet - söka något man älskar är det rätta. Men hur säga till en ung 'gör icke så, gör så'. Litet mer omedvetet går det förr till målet.

Hon var så snäll som gav, men jag har tänkt så mycket, vad har hon gjort dessa år?

Du säger intet om miniatyren? kanske du ej mer vill ha den? i alla fall är jag färdig börja när du vill.

Tror du nu har mycket att göra med flyttning och sänder ~~först~~ ej förr än i slutet på augusti ett paket.

Kira Kiralina - du skulle läsa förrn du säger vad hon skulle ge av självbehärskning, - det var ju bara 'moussafirerna" (be-undrarena) smink o. fest, o. dans, och smeden som slog henne - det är så litet vår nordiska värld.

Helene

Tack än! Köp inte Kira, vänta.

Einar,

Här är en rotlös vän, alltid rotlös och på väg till det man längtar efter, som nu säger tack för alla dessa år, då du höll mig på konstens underliga väg, när allt drog därifrån, öppnade böckernas värld och icke stötte bort när jag i ångestögonblick behövde någon att tala till. Tack för allt, Einar, och hav det sjelv gott nu!

Tänkte litet på en kaka i år, men det blev den lilla boken i stället. I 'Kira' är sol, enkelhet, och trots allt kraft. Och tack för alla de som varit här - Don Juan, Balzac Benavente - de ha alla hjälpt mig i sorgsna stunder.

Insekternas liv är här än - tung och hemsk.

Var litet sjuk, stygn, feberhetta och rysningar - i dag är det bättre.

Och jag har varit i Paris! Venny Soldan-B. var här en afton sent och en morgon tidigt, kom i juli från Paris. Hon talar väl, och nu med sympati, och så målande att jag har sett det. Ville ha mig med dit, vad det livade upp.

Här har bara lagts penseltag till penseltag, men någon afton stjal jag mig till att lägga något till en egen studie, och drömmer om tavlan som skall målas och som aldrig blivit målad - Är det en Kristus på korset?

När kommer du - det är så länge sedan - -

Och nu tycker jag att jag har råd köpa ateliergardiner - men då skall jag väl genast ut härifrån - sådana av lärft som dragas för, och man får litet djup i rummet - Och i vinter kan jag åter* taga modell. Men först skall Stenman ha två ex.libris igen. Han har varit snäll.

Papper och bläck är slut, och förlåt tröttheten.

En glad dag, och en 'ljus framtid' önskar
vännen Helene

Hälsa Tyra.

Venny sade "hur skulle jag H.S. måla i Paris? när de nu äro en färdig syntes, genom sminkat. - jag har varit föregångare! Om du ej bryr dig om familjeporträttet mer, så säg bara.

St. inspekt. Hellströms far var min mors kusin, släkten Printz. Inte vet man om de vill vara släkt.

* få

14/9 -27

Einar

Säg jag tror boken heter Vid Vejen för där går ett likgiltigt tåg förbi - mjölkkanorna - och det är blott en tråkig punkt vid vejen - för skönheten är i hjärtan där. Som hos Istrati. Och jag fick ett gott skratt åt en hjörtronflaska! du har gjort som jag - bok, böcker, i stället - glöm nu flaskan. Draggardinerna är uppe, och rummet blev större, det blev noblare. Nu återstår skaffa jalousier.

Jag skall nog måla det Kristushuvud jag tänkt, men med armar blir det för stort - har aldrig tänkt på hel kropp. Jag har ju studien för huvudet - för armar står han aldrig. dr. Caloniuss säger han skall köpa det huvudet - det är inte till salu, jag blir så nervös med honom.

Ex. libris är 2 förslag åt Stenman, han vill ha Konvalecenten och ett annat förslag. Jag gjorde en Rövare som kom till ljuset - bara utkast. Han var 'mycket' intresserad men där var text på ingendera, och det måste nu göras. En av hans bekanta, bokförläggare, har önskat ett annat.

Tranorna for i dag igen, det är något dragande. Tror du jag en dag kastar allt förnuft överbord och drager till fransk luft för att måla? Ännu binder mig mycket.

Vad du andas fritt på slätten - så har man det bra, intet att forma sig efter för stunden, man är ju så svag. Man finner sig sjelv, behöver inte söka. Men alltid blev för mycket, blev tomhet. Människor, det älskade Sokrates - och nu lovar Helena W. sända Platos Dialoger.

Med hälsningar

Helene

Ingen l'A än, och ingen tavla från Köping.
Söndags Hannas lysningsdag.

20/9 (1927, postkort)

E.

Vet du att det är mycket farligt att sända en pastell, stoftet skakas av - gör det inte. - Tro ej att allt är gjort här, blott planer och gardiner är färdiga - jalusierna krångla. Det är inte roligt göra ex. libris en gång till, med text. Har varit för trött nu i två veckor. Mer sedan

H.

På de första sidorna tyckte jag Bang var likgiltig - men oh! skall säga sedan när du läst.

29/9 - (1927)

Einar,

Nu skall jag bara säga om 'Vid Vejen' - först tyckte jag Bang var kall, men så tyckte jag helt annat, och han var så hel och fin.

Nej, inte skiljas - vad hade då hela boken blivit? vad hon? det var ju allt förutbestämt. Inte ett ord om vad hon lider, men hon är så glad när hon hör mannen är otrogen, samvet dövas av det - Och så går allt sin gång som förr, när hon är död.

Här var auktion i gården, en gammal fröken som dött, - nu när jag ser mina tallrikar hör jag 'första' 'andra' 'tredje' gången. Så blir det efter mig - men lyckligtvis har jag för litet saker för det. Där stod en bror i en liderdörr, ett skrinande, glatt ansigte - det "steg".

Ville ha en gammal, mycket vacker, bricka åt Hanna, men han tog den.

Är trött, men vad det var roligt ta ett kol i dag börja 2 ex. libris.

Men vet du, pastellen skakas bort när den kastas, slängs i en låda.

Här är Kiianlinna, förstår ej nog finska. De ha varnat mig för förställningskonsten, det var illa. Här är varma dagar, ibland. Regn öses ned andra dagen, potatis ruttnar, En flygel hos nya grannen, det spelas sällan - och inte så jag saknar. - Vad det är svårt med jalousier där de inte passa, och det tar tid. Br.landskap nästan färdigt

Min granne börjar åter fråga om mina rum, - o, man orkar ej!

1/10 -27

Einar,

Jag har i dag skickat häst och karl efter den stora lådan! och sen', helt förvånad, packat upp miniatyren i ett vittnes närvaro - om den varit skadad? Men den var inte skadad.

Jag förstår bättre dens karaktär för att jag sett din hustru, jag måste måla den större, och har väntat med att beställa duk för att få lämplig.

Men hur skall det bli! Vad jag blev trött på ex. libris och textande - de ha gått.

Här har just nu kommit ett par höstfärger i det gröna. - Ja, dessa landstrykare se livet sådant det är - men när man stannar ser man in i hjärtan. Hamsun ser det med. Dora ser snabba bilder, vackra. Hon skrev sist om en ring jag inte vågade "vara så lättsinnig och köpa", för vår Herre kunde straffa mig. "inte trodde hon vår Herre blev ledsen för det, han som har sin himmel full av stjärnor vardagshimmeln med."

Men, Einar, skulle någon ha det "tomt efter mig" - jag hade inte tänkt det.

Tänkte i natt på en mycket lång resa - jag var så sjuk -

Plato - vad bryr målare sig om alla dessa bevis - i bevis fattas livet. Skall läsa mer.

Och vet du, Munch - självporträtten ha aldrig varit en målare - bara inåt seende. Mycket få hans saker ha varit av en målare, men bra ändå.

Vid Vejen är nog Bangs bästa, för mig.

Jag tycker du har det bättre där, klimatet och vackra färger, och stora slätter!

Är något trött i dag, men ville säga att tavlan kommit.

God höst!

Helene

5/10 - (1927)

Einar,

Här ute löper pennan lätt, här är fukt. Storm och ösregn ha vi haft, snart ha vi marknad, och människovimmel, kor och zigenare. Skulle kanske vara lättsinnig och köpa ringen - den är värdelös och vacker säger D - men ser du ministrarna! om de fick veta att penionen [sic!] går till sådant - man är rädd som en liten hare. Visst blev jag rädd för Catherina Baumann först - så smått och utstomperat, hur skulle jag få tag på något? Men i går kom duk från Helsingfors och jag spände, och tog henne sen' ut från hennes silkespappersomhölje, där jag har henne, och med en solglimt på såg man mer - där var ändå teckning. Jag skall försöka. Hon är nog vacker, har öppen mund och visar inte tänder - vet ej om gult och lax på kläderna är vackert - kanske - kan i alla fall inte ändra. Om jag kan göra något gör jag det med ett, nu först, sedan touchér efter en vilotid för blicken, omdömet. Litet kan jag inte måla det.

Ja, Plato, visst är det intressant nu sedan man läst Försvarstalet - vad Sokrates är lik gubben Lönnroth! fin, och att han hade sitt det "nöjsamt" av att "pröva människor", och finna ut de var inbilska det är roligt - han gick inte omkring och sade "jag uppfostrar" som seminarister gör. Så här hädiskt talar jag men han var stor och enkel. - Det är Plato utlägger om att kärlek till skön 'form?' skapar kärlek till det goda!! på ålderdomen! Se Arosenius gubbar! Var det till dig jag skrev det ren'? eller var det Helena jag skrämde. -

Ingen l'a ännu. Mycket har jag funderat på om du bryr dig om l'a ett år till, bryr dig om det modärna nu? De utländska samlingarna är väl tömda. Får jag kanske ge dig Katherina Baumann i stället i jul? Säg hur du vill ha det.

Vet du där har stått att v.Gogh utställningen var en besvikelse. När man trädde in slog det emot en - där var nu kanske dåliga verk. Men i grunden tror jag det var att han lade an på färg, och färg förgås alltid. Hela impressionismen är borta - i Louvrén är allt svart nu, sade Venny, det var inte svart för 7 år sedan. Det är benzinen, sägs i Paris. v.Gogh's färg är borta, och jag tror nog en tavla som "allén" står sig, Arlesiskan, sjelvporträtt, men de flesta dö.

Vet du jag gått, sen' länge, till svart och vitt - därför att jag återsett några tavlor, färgen hade levt sitt liv, förändrat teckning, allt. En fin ton är intet att bygga på. Nu målar jag allt i blå ton, eller i brun ton, med insatser av svart o. vitt - i grön ton -

Hu, det blev kallt, och så fuktigt i trädgården.

Min förra värdinna som varit så lycklig par år är nu i förtvivlan, en vän har rest och hon har med honom gjort av ned ett stycke av sin gård - lån (inte till honom, utan till att roa sig, klä sig med) Bra att han reste innan hela gården gått, ty resa, det skulle han ju göra en dag - en utlänning. Men tänk med sorgen kom hennes förra utseende tillbaka, det materiella, röda, feta, försvann.

Dora kommer snart, men hon är inte att måla, kanske à la Arosenius, hel figur?

Nej farväl, det blir för långt för dig. Tack för brev och tankar. Munch är en olycklig och det är vackert det du säger om hans "karga mannasjäl" där han ej brytt sig om att dölja något. Har där funnits något varmt - vekt har funnits.

Helene

(forts. till 5.10.1927)

(På ett nytt blad följande:)

8/10-

Jag har skrivit om van Gogh ur målerisk synpunkt - och ville han ej just det? men han har också grävt gjupt - i sig sjelv. Av Munck har jag bara sett Atenéum och den 'drukne pojke'. - Stenman hade begärt "den lilla sjuklingen som sträcker sin hand efter en blomma". Han tog båda nu.

Läste nyss Emil v. Qvantin's 'Julsaga', det var så nätt och något à la R.L.Stevenson.

- Har nu försökt måla, men Einar, inte kan jag göra en tonmålning av det som ingen ton har, det är chokoladaktig fond, rött vitt ansigte - inte kan jag göra en grön, eller grå dam, hon blir nu laxfärgad! kanske lik. Det blir väl en kopia, Skall nu se.

Helene

20/10 (1927)

Einar,

I dag har jag roligt, ditt brev var så snällt, och klart - det blir då l'A.. Åt en annans brev skrattade jag, det är kanske orätt att skratta åt fraser, där kan vara ont i dem? Och så var det sol, efter allt regn, regn.

Katharina envisades att bli en blank skönhet som du inte skulle tycka om, hon måste tämjas, med torkdagar emellan: "Br.landskap" är ju svårt att måla i bara toner när man inte minns, och konturer-na gör det till en 'plansch', som ett övat öga genast ser inte är efter naturen.

Ja, shopping, och kvinnor, Jag for en dag med Olga och vi köpte - ett grått Lottatyg till pälsövertåg åt mig, och ett åt henne, vi bli som systrar. Och nu frestar du med ringen. Allt är sant, men hör - när moster Aline L. bodde en sommar i Karislojo var där en gumma som hjälpte med tvätt, och mosters tjänarinnor tog gummans kjol och stärkte den med . . . Då sade bönderna, om hon satte mjölet i kjolfålln' skulle hon inte få hjälp mer av socknen. Det var så allvarsamt att morbror måste gå och förklara det för dem. Om nu ministrarna sade så om mig -
- Men jag har på 33 år inte besökt ett enda nöje, eller biograf, icke rest, icke gått ut, sytt och stickat kläder sjelv - kan jag få roa mig en gång! se något vackert. Detta är värdelöst, bergskristall, priset litet.

Nu kom l'A. vad du nu tycker? en har lärt av Cézanne, tekniken, och en kan mycket, men inte måla.

Om man kunde göra det ena verk man ville, men man kan ej. Ett huvud med djup. I januari får jag försöka.

Så hemskt med lilla Marita, avdånad - jag skulle dö av oro, men man får ju hjälpa i stället för att dåna med. Åk bil, lev gott om du kan, vila. Du behöver ej läsa de utklipp jag ibland sänder, det är Hagar Olsson's . . . Läser en tråkig Bernard Shaw, tror att engelsmän är värre än andra, och det sägs så.

Helene

24/10 (1927, postkort)

E.

Intet fotografi följde med Katharina, jag packade upp i vittnes närvaro - så jag har inte smusslat undan det! Hon blir ej som jag vill, utan som hon vill - mer lik T. än K.. Vacker blir hon - men vild. Man vet ändå intet ännu. - Har radio-trådar på taket, de tjuta och hjärtat blir sjukt om nätterna. - Ändå är allt roligt. D. skriver om ringen "varför skulle den bringa olycka, den kommer ju blott ur samma djup dit vi engång skola sjunka i evig ro - förresten hvad skulle väl kunna ändra något så stort som vårt Öde." - D.'s vackraste bref,

H.

Du säger rätt om "tavlor liv i penseldragen, i eruptioner Men ren färg dör också. De putsa upp sina monument i Paris för de är alla svarta, o. Louvren svart. Frost och en grå, dimmig sol.

H.

onsdag. 2 nov. (1927)

Einar,

Jag tog mig friheten skicka Tyra en shopping katalog som Lafayettes ombud här, Fru Calonius, just lämnat mig - och sade min erfarenhet. Jag har en dylik katalog - det tog 6 veckor sist för mitt blustyg.

Och nu sänder jag några Hgr. Olsson - du behöver ej läsa och i synnerhet ej återsända. Är sjuk och utmattad - hjärtat tror jag. Har ej arbetat på 3 veckor, och en arbetsdag tog mycket på. Skada att Cath. B. är här. Måste nu vila.

Helene

Ville säga att jag ej kan göra ex. libris.

Har nu ringen, Doras gåva - på livstid, som allt annat. Vacker stor och grå, bergskristall. Hon vill jag skall ha nätta saker.

(postkort, enligt poststämpeln 4.XI.1927)

E.

Skriv inte - låt T. någongång skriva ett kort, så jag vet litet hur det är. - Här är så som livet alltid har varit, oro och känsla av osäkerhet - var finns den gammaldags lugna vrån. Drömde jag dog i natt - Av Magnus vet jag ingenting nu.

H.

Einar,

Att du brydde dig om skicka det om orren och såsen tillbaka - man är hos en konstnär och det är allt man vet, och litet om ett par draperier och en skiss! Jag blev rädd. Och i går hade jag det. Dr. Wikholm var hygglig och varskodde mig några minuter förut, och så steg damen från H-bladet in - älskvärd, behaglig, jag tyckte om henne - och så frågas man ut fast man avsäger sig äran. Och i dag var fotografen här, jag placerades som "den krye åldringen mellan en kamelia och en Makartbukett. O, så det pinar. - Men jag intervjuade damen, hon visste intet om indisk litteratur eller modärn fransk konst när det talades om sånt', ville bara ha en bland de möbel man sitter. Fru Åkeson. Ja, jag tyckte om Mälardrottningen, men vet ej vad du menar med Dardel, du gör narr av honom, det vet jag. Ett äppelträd är allt jag minns av honom och J.Skovvgaards 'Kristus'.

Nu i söndag kommer Helena W. metodisk i allt, hon hämtar La Bujere, om sådana människor "som finns".

Silvio Pellico gav jag Magnus på tyska, men den såg så lång och tung ut - är kanske? bättre på svenska. Du skulle skriva en önskelista, vad vet jag? det är svårt köpa åt dig som är en fin kännare. Får jag kanske göra så här - var inte ledsen men köp en småsak när du kommer ned till jul, det skulle göra mig glad. Så du har något på julafton.

Man kan ju byta, som D., det blev E.A Poe's dikter som hon ej näns skära upp än, den är så hemlighetsfull, där finns Ulalume, Annabel Lee och ödets mörka korp. Det var ett sökande i butiken för ingen visste säkert om den fanns, för där är rum och våningar och herrar med glasögon, som bleknat bland alla dessa tusende böcker med sirlig guldpränt på ryggen - för det är något mystiskt öfver så mycket böcker. det är ju allt människolif, och brott och synd och lycka. Noa-noa tog hon med. l'A. kommer sedan i januari.

Här är något oroande just nu, grått, mörkt, kallt. Men där är lilla Marita som inte vet om sådant än, och gör världen underbar för alla andra, när hon går till byrålådan eller den stora dörren. Om Ni båda kommit ned, så roligt! Men kom ändå du, och packa Kath. B. jag törs inte packa 10.000 m. damen till Sverige.

I l'A. sägs antiken var en förutfattad skönhetsnorm, och stilla stående inom en gräns, ram. Barocken är rörelsen, frigörandet från ramen - det är Michel Angelo. Den lilla rococon är den sista yttringen däraf. Sen kom den "modärna" konsten.

Mätte du komma, och snart, och i sol.

Helene

(På en skild liten papperslapp följande text:)

Jag sade ju jag tyckte Mälardrottningen var vacker. Dardels äppelträd är måleriskt - målare borde alltid sätta in äppelträd. Så gjorde Joakim Skovvgaard i "Kristus tager emot rövarn i Paradiset", och det är det enda som gör tavlan till något.

Einar,

Först skall jag tala om min glädje över din närsynthet - ja, ordet öga kan göra en 'utom sig'. Måtte du nu ha det lugnt med dina glasögon - vad gör det! Till slut är det det viktigaste bara man får tänka på. - Och nu nalkas en namnsdag, och jag har ingenting åt dig - det kommer nångång i stället när jag har en idé. Och du skall vara utan idéer med, på mina namnsdagar, det blir annars för mycket, de komma året runt. Hjärtlig gratulation.

Men vet du, du skall inte heller smickra mitt arbete - jag vet och ser, det är bara svaghet - en svag kvinna, det har aldrig blivit någonting. Men nu hade jag lust måla det jag sett som ung, har kommit närmare barndomens minnesmålning i år. - Jag skrattade när du sade jag var din "kontakt till yttervärlden" - uttervärlden såg jag för 30 år sen'. Men där sitter en ångest i hjärtat, det är den som är kontakten. Hjärtat slut, och man tänkte spara tavlor 2 år! Spara åt Magnus, aldrig få något litet glatt, enkelt - eller lugn att måla. Och då om nätterna tänker jag bara sälja, sälja allt - få måla, ge ut för det -- Hade lust måla efter Greco, så gjorde Cézanne, v. Gogh.

Och jag har gjort något lättsinnigt - inte köpt något - tänk så klok jag var med ringköpet, nu skall det tagas reda på vartill statsunderstöd användas. - Så här skrev D. om ringen: Kära Elli! Jag skall nu komma med något mycket lugnande - Elli kan ej köpa ringen - den lyser icke mera på Fredriksgatan mellan en kappsäck och en mandolin - den är borta! Nu skall jag berätta början - när jag sist for från Ekenäs låg jag hela vägen och såg på en stjärna, stor och mild - och så fick jag en tanke - det var så tyst i kupén, där låg sovande arbetare, de andades så jämnt och lugnt som en sofvande skog - sen tyckte jag att stjärnan var den stora ringen - det var en vänskapsring och icke en vanlig - ibland var den i dimman knappt synbar, ibland stod den lågt öfver mörka skogar men alltid lika underbar - och allt lyste den vidare öfver mig, fast jag stod på Järnvägstorget där den kalla nattvinden blåste! Var det icke vackert allt detta - och följande dag hade jag den - så nu ser Elli att det är aldeles omöjligt att få den för pengar! Förrästen skulle Elli aldrig köpt den - den är skrämmande stor och grann - den har något af en brasiliansk fårhandlares pekfinger öfver sig, som Elli skulle sky - men som icke stör mig - och hvarför skulle den bringa olycka, den kommer ju blott ur samma djup, dit vi engång skola sjunka i evig ro - förrästen hvad skulle väl kunna ändra något så stort som vårt öde!"

Men tycker du ej man känner sig gammal var gång man fått en önskan uppfylld - Einar?

Helene.

I det "svenska mästerverket" är den första målerisk, och det går an. mer sen'

10/12 - 1927.

Einar,

Det var lyckliga dagar med dig, och alla böcker fulla av underbara ting, i bild.

Det är bara jag som inte passar för lyckan.

Jag har bara levt i Degas, nu först ser jag honom rätt, vad han är.

Och alla dessa år har ingen sett på bilder med mig! inte Helena - Mariehelt litet.

Hoppas du fann alla friska i hemmet Kath. Baumann är nu "inlagen" på kind, det röda - hon måste fernissas och jag törs ej än, du vill kanske göra det. Men när ingen sol förgyller - vad hon verkar platt! Oh Einar, varför har man målat?

Magnus var här söndag, frisk - men vi ha ingenting att säga varandra, och där är ju något nytt han undviker. Hannas bröllop! för att jag inte var bjuden. Det var jag beredd på.

Litet utvilad är jag nu - du råkade komma en tid då alla var i rörelse, det var skada för mig för jag fick ej ha allt det nöje jag kunde haft.

Nu sopar jag väggar och darrar på knä - har satt stora bordet mitt på golvet, det är bättre, och skriver med hängande armbåge på sybordet med krukor vid fönstret. Nu kallar strykladet - mer härnäst.

Helene.

De små kuverten är slut. - Nu var stadens råttödare här. Har hållit mig från en affär, för stora, fula misstankars skull. (Magnus! Kai! EH.)

17/12 (1927)

Kära Einar.

Du säger aldeles för mycket, men du är poet. Om Ni inte är ledsna på det så är det mycket ren' för mig. Hon var glad och levde inte i en sönderslitande tid. Hon är lik Tyra, mycket. Hon måste fernissas - det röda.

Här är isblommarnas tid, man ser ej grader I rummen underbart 8-9 grader, man tror sig i Paris - det blir 14 på dagen.

Jag har varit indiskret och tittat i din Degas, o. så vacker. Han som blekte i solen och tvättade sina pasteller för att få färgen död, ge färg - han som inte förlät Manet att han gick från sin magnifika "plommonsås" (x) till impressionismen. Jag förlät det inte heller. Och han sade om han inte vore sådan han är mot människor skulle han inte få måla 3 minuter. Har jag sagt allt detta ren?

Jag har skrivit 15 jultrev färdiga, är yr av det.

Oupphörligt behövs jag i hushållet, målas nog inte före jul, allt skall repareras.

Vad D. skriver praktfullt om "en blodröd väg över havet ut till horisonten - den sjunkande solens väg - mörka skutor komma in i det strålande ljuset, de skina en stund och ~~gå~~ åka sen' åter ut på det glanslösa, de få alla en stund samma skimmer - jag önskar jag kunde komma engång i det skenet, i det röda varma." Och där är om den tomma praktvåningen igen, råttorna, dammet på den uppstoppade tranan det bleka porträttet från gången tid

Jag har så litet att säga sjelv, säger vad andra sagt! Sedan god jul - om jag kan. Hälsa Tyra. Fann du Segonzac?

H.

(På ett skilt blad följande:)

Jag tror det stora förslaget är bäst, placerat 3-4 millimeter över brunnstoppen, så som jag angivit på baksidan av brunns-teckningen. Sätt åt höger eller vänster, hur du vill. Vågade ej texta med tusch. Det är min mening du skulle skriva Marita med din stil med tjock vit färg mellan björkarna - jag törs ej. H.

Ja, cyklamen lever ej länge man skall ej mer köpa av trädgårdsmästare.

(x) Christ aux auges

19/12 (1927)

Einar,

Det här är nu julbrevet som börjar - en god jul! allt gott åt Tyra och dig, åt de små - många vänliga tankar gå dit på julafton.

Och många tacksägelser för all den julglädje här ligger i brev, paket! jag fann en öppen bok när du rest, där stod Helene, jag 'bemäktigade' mig den och gömde den till jul, tack Einar - Nu kom skräcken i ditt brev, där var ett blad med en stor siffra - inte får du skriva så stora siffror, än mindre sända. Det var överenskommet 5 - och så är det, det få stå för dig här. - Och vad var det om en Maria? och Hanna, vet ingenting. För länge sedan har jag släkten klar för mig - och nu när det är bara jag sårar just intet. Undrar du på om jag söker något, som på ett ensamt hav - för dagen heter det Måla, för framtiden vet jag inte. - Målet har nog funnits, men jag är svag.

Det blir ett brev som kunskapens träd på gott och ont.

Nu går jag till julafton igen - då ser jag på bilder som styrka och glädja, då tänker jag på Er - på Lina Ingman som skrivit, min första lärarinna vid 7 år, nu så nära mig - på Magnus som tycks förnöjd - och jag ville inte störa hans nöje, på Bertha Spooft i Åbo som sänt mig en julklapp. På e.m. har jag några enkla gäster och frk. Nyberg - sen försöker jag sova -

Det skulle skrämma mig det där med Katharina Baumann, en häftigt vaknande passion tar snart slut - men jag har lagt ett botemedel i tavlan. Inom en viss tid mörknar hennes panna, blir en Guyspanna, fonden bysten bli dunklare med starkare dagrar, oljan i färgen går mer till ytan och damm lägger sig i - hon blir en gammal målning, och en bättre målning. Där skapar din fantasi en evigt ung kvinna, du skapar den själv - bilden.

Botemedlet heter ett stänk bleu de Prusse.

Med middagsposten kom en växel - tack Einar, din del ligger här. Jag har nu julpengar och åker ut i morgon med 'henne', då behöver jag ej förklara så mycket - det är alltid "mitä sit' taalataan" - hon är djupfinsk men skämtar.

Det är varmare i dag, har varit 3 gr. i köket på morgonen, 5 i arbetsrummet där det blir 9, i sovrummet blir det 11-12 jag är så nöjd med det.

I januari hör jag efter l'A., man vet ej än hur de ställa för nästa år - och det är roligt om jag får se på den som förr.

Jag önskar Eder åter glädjen och lyckan, åt de små hälsan igen, glädjen kommer nog då Hav det riktigt gott
Helene

Tack för de dagar du var här Granen hälsar jag med. Tyra hälsar jag !!

21/12 (1927, postkort)

E.

Katharina får stå i mitt skåp, i silkespapper, så länge du vill - orkar ej oroa mig mer - Det kom en bok, visst ett lån, intet öppnas än, här är för tröttsamt nu att se, och jag skriver kanske inte förr än nyår, kan ej mer. God jul, gott nytt år! Hälsningar! och tack! Jag är glad till sinnet.

H.